

Nr 141.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående bemyndigande för vattenfallsstyrelsen att försälja till statens kraftverk hörande elektriska ledningsnät m. m.; given Stockholms slott den 23 maj 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att vattenfallsstyrelsen må enligt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t utfärdas, där så prövas lämpligt försälja ej mindre till statens kraftverk hörande elektriska ledningsnät, som användas för detaljdistribution av elektrisk energi, än även statens vattenfallsverk tillhöriga, för kronan obehövlige byggnader, maskiner och övriga inventarier jämväl i de fall, att ledningsnäten, byggnaderna och inventarierna äro att hänföra till fast egendom.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Oscar von Sydow.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 23 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

Framställning
av vattenfalls-
styrelsen om
tillstånd att
försälja till
statens kraft-
verk hörande
distributions-
nät m. m.

I underdånig skrivelse den 30 maj 1913 har vattenfallsstyrelsen gjort framställning om tillstånd att i förekommande fall, där så prövas lämpligt, försälja vissa staten tillhöriga elektriska distributionsnät m. m. Vattenfallsstyrelsen har därvid anført:

Distributionen av elektrisk energi från Trollhätte kraftverk äger i regel rum genom leveranser i stora poster till ett relativt ringa antal kraftavtänare. Detaljdistribution bedrivs av kraftverket självt endast i ett mindre antal smärre samhällen. I en del kommuner och municipalsamhällen, där vederbörande kommunalstyrelse icke förfogat över lämpliga organ för att övertaga distributionen, eller där initiativ och kapital för bildandet av ett distributionsbolag icke varit tillfinnandes, har det nämligen i flera fall visat sig lämpligt för kraftverket att självt anlägga detaljdistributionsnät samt direkt leverera elektrisk energi för hushållsbrukning o. d. Så har skett exempelvis i Grästorp, Vårgårda, Lilla Edet m. fl. platser.

Sedan detaljdistributionen väl vunnit en efter förhållandena å platsen relativt stor utbredning, är det emellertid lättare för kommunen eller ett lokalt bolag att övertaga densamma, och har det också på flera håll inträffat, att vederbörande kommuner eller ock enskilda visat intresse att få övertaga handhavandet av detaljförsäljningen av den till orten levererade elektriska energin. Sådant kan även för kronan vara lämpligt, enär detaljdistributionen givetvis kräver åtskilligt arbete, som med nätets växande utbredning kan bliva rätt betungande, utan att alltid motsvaras av inkomsternas tillväxt i lika hög grad.

Det synes därför vattenfallsstyrelsen önskvärt, att styrelsen tillerkännes rätt att i förekommande fall till lämpliga vederbörande överlåta detaljdistributionen inom ett samhälle medelst försäljning av det till vederbörande statens kraftverk hörande ledningsnät, som tages i anspråk för detaljdistributionen.

Närmast föranledes vattenfallsstyrelsen att hos Kungl. Maj:t göra denna framställning på grund av de underhandlingar, vilka sedan en längre tid tillbaka pågått mellan vattenfallsstyrelsen och Trollhättans kommun angående ordnandet av kommunens kraftfråga. För närvarande äger Trollhätte kraftverk en del av distributionsnätet inom Trollhättan, under det att övriga delar tillhöra kommunen. Då det givetvis skulle vara till fördel, om samtliga de distributionsanläggningar, som erfordras för tillhandahållande av elektrisk energi inom Trollhättan, komme i en hand, har under nämnda förhandlingar tagits under övervägande, förutom andra förslag, såväl det alternativet, att statens ledningsnät inom kommunen med tillhörande anläggningar försäljas till kommunen, som även att kraftverket förvärvar kommunens ledningsnät. Detta senare alternativ torde i föreliggande fall kunna medföra avsevärda fördelar såväl för kraftverket som kommunen därigenom, att kraftverket bereddes tillfälle att på nära håll utexperimentera förbättrade metoder för distributionen av energi, såsom nya taxor för energiförbrukningen, bättre avpassade för nya slag av konsumtion än de nuvarande m. m. Inom kommunen förefinnes emellertid på många håll den åsikten, att kommunen bör övertaga kraftverkets distributionsnät inom kommunen med tillhörande transformerings- och fördelningsanläggningar, instrumentering och mätare. Och från kraftverkets sida synes det i princip icke finnas något att erinra mot godtagande av ett sådant alternativ.

Vid ärendets handläggning inom vattenfallsstyrelsen hava emellertid yppats betänkligheter, huruvida styrelsen kan vara berättigad att utan bemyndigande av Kungl. Maj:t avhända statsverket den egendom, varom här är fråga.

En del av de distributionsanläggningar, som eventuellt äro avsedda att överlåtas å Trollhättans kommun, voro redan före Trollhätte kraftverks tillkomst (såsom en särskild förvaltningsgren) anlagda av Trollhätte kanal- och vattenverk för medel, tillhörande kanalverkets driftinkomster. Dessa anläggningar hava numera överflyttats till Trollhätte kraftverk, som därför delvis redan lämnat ersättning till kanalverket av de medel, som av riksdagen anvisats för utförande av erforderliga ledningar från Trollhätte kraftverk samt i samband därmed stående distributionsanläggningar. Denna ersättning har av kanalverket i sin tur inlevererats till handels- och sjöfartsfonden. För en del av detaljdistributionsanläggningarna i Trollhättan har däremot någon kontant gottgörelse icke lämnats kanalverket, utan har endast i samband med deras överflyttande till kraftverket kanalverkets kapitalkonto nedskrivits med ett belopp, motsvarande deras värde, samt kraftverkets kapitalkonto ökat med motsvarande belopp. I händelse den ifrågasatta försäljningen till Trollhättans kommun kommer till stånd, torde det emel-

lertid vara lämpligt, att kraftverket ersätter kanalverket värdet av de förut till kanalverket hörande distributionsanläggningar, som ingå i försäljningen och som icke redan blivit kanalverket gottgjorda. Då kostnaden för dessa distributionsanläggningar, såsom förut nämnts, guldits av kanalverkets trafikinkomster, varigenom inbetalningen av överskottsmedlen till handels- och sjöfartsfonden för motsvarande år i samma grad minskats, synes det vara lämpligt, att de medel, som inflyta till kanalverket för ifrågavarande distributionsanläggningar, överlämnas till handels- och sjöfartsfonden.

Ytterligare en omständighet rörande den ifrågasatta försäljningen av detaljdistributionsanläggningarna i Trollhättan har vattenfallsstyrelsen ansett sig böra framhålla. De ifrågavarande ledningarna äro, anför styrelsen, delvis framdragna i eller över mark, som är kronan tillhörig, och äro därför jämlikt lagen den 24 maj 1895 att hänföra till fast egendom. Uppenbarligen bliva de emellertid efter en eventuell försäljning, rättsligt sett, åter lös egendom, varför deras nuvarande karaktär av fast egendom icke synes böra stå hindrande i vägen för en försäljning, om denna eljes befinnes för kronan fördelaktig.

På grund av vad sålunda anförts har vattenfallsstyrelsen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga styrelsen att, där så prövas skäligt, försälja sådant till statens kraftverk hörande distributionsnät, som användes för detaljdistribution, jämte tillhörande transformerings- och fördelningsanläggningar, instrumentering och mätare samt i samband därmed förordna, att de medel, som inflyta vid dylik försäljning, skola tillgodoföras de av riksdagen beviljade anslag för utförande av distributionsanläggningar.

Därjämte har vattenfallsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att det belopp, som, i händelse den ifrågasatta försäljningen av kronans detaljdistributionsanläggningar i Trollhättan kommer till stånd, utöver redan inbetalt belopp må av Trollhätte kraftverk erläggas till Trollhätte kanalverk såsom ersättning för de delar av de till försäljning föreslagna distributionsanläggningar inom Trollhättan, vilka förut tillhört Trollhätte kanalverk, skall av vattenfallsstyrelsen överlämnas till handels- och sjöfartsfonden.

Statskontoret.

Uti infortrat utlåtande har statskontoret förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till vad vattenfallsstyrelsen i ärendet hemställt.

Justitie-
kanslersäm-
bet et.

Jämväl justitiekanslersämbetet har avgivit ytande över vattenfallsstyrelsens framställning och därvid anfört, att ämbetet icke har något att erinra mot, att kronan tillhöriga distributionsanläggningar av den i ärendet avsedda art försäljas.

Därjämte har justitiekanslersämbetet anfört följande.

»Enär emellertid av lagen den 24 maj 1895, jämförd med motiven till samma lag, framgår, att ej blott i jorden framdragna ledningar utan även ledningar över marken, då äganderätten till desamma är i markägarens hand, skola, i likhet med vad som gäller om byggnader, räknas till jorden och sålunda anses som fast egendom, synes osäkert, om mot innehållet i § 77 regeringsformen vattenfallsstyrelsens hemställan kan av Kungl. Maj:t bifallas utan riksdagens hörande. Bemyndigande till ifrågavarande försäljningar torde ej kunna härledas ur riksdagens skrivelse den 25 maj 1909, vilken ligger till grund för nådiga brevet till vattenfallsstyrelsen den 18 juni 1909 angående försäljning av tomter och områden från de under styrelsens förvaltning ställda fastigheter i Älvsborgs samt Göteborgs och Bohus län m. m.

Med anledning av vad sålunda anförts vill justitiekanslersämbetet ifrågasätta, huruvida icke även för försäljning av distributionsanläggningarna, i den mån de äro att anse såsom fast egendom, borde av riksdagen utverkas ett generellt medgivande av likartad beskaffenhet som det, vilket lämnats genom nyssnämnda riksdagsskrivelse.»

Vattenfallsstyrelsen har sedermera i skrivelse den 2 maj 1914, med erinran om sin ovan återgivna hemställan om tillstånd att försälja distributionsnät, framhållit, att det för ett ändamålsenligt handhavande av den affärsrörelse, som blivit styrelsen anförtrodd, vore önskvärt, att styrelsen även i andra fall erhöle befogenhet att fränhända kronan egendom, som enligt lagen den 24 maj 1895 betraktas såsom fast egendom. I samband med inköp av vattenfall och andra fastigheter har kronan sålunda understundom förvärvat maskiner och andra inventarier, vilka lagligen äro att hänföra till fast egendom. Enligt vad erfarenheten givit vid handen, skulle det enligt vattenfallsstyrelsens åsikt i vissa fall vara för kronan förmånligt, om dessa maskiner och inventarier kunde i samband med utarrenderande av de fastigheter, till vilka de höra, med äganderätt upplåtas till vederbörande arrendator. Givetvis kan det, anför vattenfallsstyrelsen, även understundom förekomma, att byggnader, som av kronan förvärvats i samband med vattenfall eller andra fastigheter eller tillhöra de under styrelsens förvaltning ställda jordbruksfastigheter, icke vidare finnas vara för kronan användbara och därför lämpligen böra nedrivnas eller försäljas till annan.

Styrelsen känner sig emellertid tveksam, huruvida styrelsen äger befogenhet att fränhända kronan egendom av nu omförmält slag, enär § 77 regeringsformen, vilket lagrum dock närmast synes avse kronan tillhöriga fastigheter, även torde äga tillämpning med avseende å sådan egendom, som enligt lagen den 24 maj 1895 är att hänföra till fast egendom. Skall dylik befogenhet tillkomma styrelsen, synes följaktligen riksdagens bemyndigande därtill böra inhämtas.

Framställning
av vatten-
fallsstyrelsen
om rätt att
försälja bygg-
nader m. m.

På grund härav har vattenfallsstyrelsen, under återopande därjämte av § 9 mom. 2 i den för styrelsen gällande nådiga instruktionen den 31 december 1908, i underdånighet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att styrelsen må i de fall, då styrelsen prövar sådant lämpligt, låta nedriva eller till annan försälja under styrelsens förvaltning ställda, för kronan icke behövlige byggnader samt mot skälig ersättning fränhända kronan sådana till fast egendom hänförlige maskiner och inventarier m. m., vilkas bibehållande icke längre är erforderligt för statens vattenfallsverks affärsrörelse.

Med avseende å dispositionen av inflytande medel har styrelsen återopat av styrelsen gjord underdånig framställning den 26 februari 1913.

Departements-
chefen.

Av vattenfallsstyrelsens utredning beträffande anordnandet av detaljdistributionen av elektrisk energi från Trollhätte kraftverk framgår, att denna detaljdistribution i regel handhaves av vederbörande kommun eller municipalsamhälle eller ock av enskilda bolag. Endast i undantagsfall, där hinder mött för ett dylikt anordnande av distributionen, har kraftverket självt ombesörjt denna i detalj. Att staten helst bör vara befriad från skötseln av kraftleverans till hushållsförbrukning och dylikt, synes mig också uppenbart. Staten bör själv ombesörja de stora leveranserna direkt till de större kraftavnämarna, men detaljdistributionen, vilken, såsom av vattenfallsstyrelsen framhålles, medför ett ofta betungande arbete utan att tillföra statsverket motsvarande inkomster, bör helst handhavas av vederbörande kommun eller samhälle eller av särskilda för ändamålet bildade aktiebolag. Har kraftverket självt anlagt detaljledningsnät på viss ort, har det ock visat sig, att, sedan förbrukningen i orten nått en viss utveckling, kommunen, samhället eller enskilda visat sig villiga att övertaga detaljdistributionen. Redan av det skälet att statens affärsdrivande verk icke böra vara bundna av allt för snäva föreskrifter i sin verksamhet utan måste äga en viss rörelsefrihet, om de skola kunna skötas på affärsmissigt sätt, finner jag det uppenbart, att vattenfallsstyrelsen bör erhålla det begärda bemyndigandet att försälja ledningsnät för detaljdistribution. Det torde vara tydligt, att en dylik befogenhet för styrelsen bör kunna medföra fördelar för staten. Jag ber särskilt få framhålla *en* sådan fördel. Därigenom att en kommun, där staten till en början från eget ledningsnät skött distributionen, själv övertager densamma och inköper ledningsnätet, lösgöres det av staten i anläggningen nedlagda kapitalet. Detta kan sedan användas vare sig till anläggning av nya huvudled-

ningar eller till anordnande av distributionsledningar på platser, där man ännu icke lärt sig att så uppskatta den elektriska kraftens fördelar, att distributionsnät genom kommunens eller enskildas initiativ hittills kommit till stånd. Den ifrågasatta försäljningen möjliggör alltså de elektriska ledningsnätens utsträckning till nya områden, utan att staten behöver vidkännas några ytterligare kapitalutlägg.

Vattenfallsstyrelsens ifrågavarande framställning avser närmast förhållandena vid Trollhätte kraftverk, men det synes mig lämpligt, att, därest bemyndigande i äskat avseende skall givas styrelsen, detta i enlighet med styrelsens hemställan omfattar försäljning jämväl av de till statens övriga kraftverk hörande distributionsnät. Någon som helst anledning att härvidlag skilja mellan Trollhätteverket och de andra två torde nämligen icke föreligga. Vattenfallsstyrelsen har icke ifrågasatt bemyndigande för styrelsen att försälja några huvudledningar; något sådant synes mig ej heller böra ifrågakomma, utan torde dessa allt framgent böra tillhöra staten. Bemyndigandet skulle således, på sätt styrelsen angiver, innefatta rätt att avyttra allenast ledningsnät för detaljdistribution med därtill hörande anläggningar d. v. s. transformatorstationer, instrumentering och mätare. Beträffande bemyndigandet i denna del torde emellertid icke uttryckligen behöva utsägas, att detsamma innefattar rätt till avhändande av jämväl nämnda anläggningar med mätare och andra instrument, då nämligen rätt härtill torde inneslutas i det allmänna bemyndigande att försälja byggnader, maskiner och andra inventarier, som av styrelsen äskats i dess skrivelse den 2 maj 1914 och som jag jämväl finner vara av beskaffenhet att böra förordas till bifall.

I regel äro de ledningar, om vilkas försäljning här är fråga, lös egendom. Såsom vattenfallsstyrelsen och justitiekanslersämbetet framhållit, kan det dock inträffa, att ledningarna åtminstone delvis utgöra beståndsdelar till statens fasta egendom. Tillstånd till de ifrågasatta försäljningarna torde därför, på sätt justitiekanslersämbetet hemställt, böra utverkas av riksdagen.

Beträffande de medel, som komma att inflyta vid försäljning av distributionsnät, anser jag i likhet med vattenfallsstyrelsen, att de böra tillgodoföras de av riksdagen beviljade anslag för anläggning av ledningar, avsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftverk. Enligt vad vattenfallsstyrelsen hemställt, skulle emellertid, med avvikande från vad sålunda blivit föreslaget, visst belopp av försäljningsmedlen eventuellt av styrelsen överlämnas till handels- och sjöfartsfonden.

Beträffande vattenfallsstyrelsens sistberörda hemställan hänvisas till styrelsens i dess skrivelse den 30 maj 1913 i denna del anförda motive-ring, och må i detta sammanhang i övrigt upplysas om följande sakför-hållanden.

På grund av nådigt privilegium för nya Trollhätte kanalbolag den 2 februari 1838 har nämnda bolag i 25 år från och med år 1838 till och med år 1862 av handels- och sjöfartsfonden erhållit ett årligt bidrag av 90,000 kronor, tillsammans således 2,250,000 kronor. Enligt samma privilegium skulle bolaget efter nämnda 25 års förlopp i årlig avgift erlägga 10,000 rdr. banko, varjämte det belopp, varmed behållna in-komsten överstege 100,000 rdr. banko, skulle levereras till kronan. Jäm-liket nådigt brev den 9 maj 1862 hava förenämnda medel alltsedan år 1863 ingått till handels- och sjöfartsfonden, och sedan staten inköpt kanalverket, medgavs enligt riksdagens skrivelse den 19 maj 1905 och nådiga brevet den 16 juni samma år, att, sedan av kanal- och vatten-verkets inkomster guldits kostnaden för verkets förvaltning jämte utgif-terna för nödiga underhålls- och förbättringsarbeten, ävensom av samma inkomster till riksgäldskontoret överlämnats 3.6 % av den i svenska sta-tens 3.6 % obligationer erlagda köpeskillingen för Trollhätte kanalverk och viss annan nya Trollhätte kanalbolags egendom, återstoden av årliga inkomsten, med undantag av vad som inflöte för försäljning av tomter, skulle överlämnas till handels- och sjöfartsfonden. Slutligen är genom nådiga brevet den 30 december 1911 angående bestämmelser i anledning av den förändrade uppställningen av riksstaten m. m. föreskrivet, att, sedan av kanalverkets inkomster verkets driftkostnader guldits och sedan jämväl av samma inkomster till statsverket årligen inlevererats 161,000 kronor, återstoden av årliga nettobehållningen skall överlämnas till han-dels- och sjöfartsfonden, intill dess Trollhätte kanals ombyggnad blivit färdig, efter vilken tidpunkt hela nettobehållningen skall ingå till stats-verket.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden jämte vad vattenfallssty-relsen i denna del anført, har jag intet att erinra mot styrelsens hem-ställan, att medel, som vid en eventuell försäljning av ovannämnda distri-butionsanläggningar i Trollhättan skulle erläggas till Trollhätte kanal-verk, av styrelsen överlämnas till nyssnämnda fond.

Vad så angår vattenfallsstyrelsens framställning om bemyndigande att, där styrelsen så prövar lämpligt, låta försälja under styrelsens för-valtning ställda, för kronan icke behövlige byggnader samt maskiner och inventarier, som äro att hänföra till fast egendom, har jag ej heller något att däremot erinra. Att tillerkänna styrelsen en sådan befogenhet synes

mig nödvändigt, om man ansluter sig till den härövan av mig uttalade grundsatsen om viss rörelsefrihet för statens affärsdrivande verk vid utövandet av deras verksamhet; för att styrelsen skall kunna på affärsmässigt sätt sköta de rörelsegrenar, som anförtrotts densamma, bör bemyndigande uti ifrågavarande avseende givas styrelsen. Erforderligt medgivande synes mig, på det av styrelsen anförda skäl, böra begäras av riksdagen. Däremot torde icke, såsom styrelsen ifrågasatt, något bemyndigande av riksdagen vara erforderligt för nedrivande av byggnader, då dessa icke försäljas och således ej avhändas kronan.

Därest föremål av omförmälda slag äro lös egendom, äger styrelsen redan nu bemyndigande till deras försäljning på grund av § 9 mom. 2 i den för styrelsen den 31 december 1908 av Kungl. Maj:t utfärdade instruktionen. Däri stadgas nämligen, att, därest egendom, som tillhör styrelsen eller underlydande verk eller förvaltning, är försliten eller icke längre för ändamålet användbar eller densamma genom olyckshändelse gått förlorad eller eljest förkommit, styrelsen må, efter omständigheterna, förordna om densammas avskrivning eller försäljning på sätt, som styrelsen finner för kronan fördelaktigast.

Med avseende å dispositionen av medel, som komma att inflyta vid försäljning av byggnader, maskiner och inventarier, ber jag först få erinra, att, såvitt fråga är om försäljning av byggnader, mätare och andra instrument, hörande till elektriskt ledningsnät för detaljdistribution, vilket avhändes kronan, därvid inflytande medel, på sätt ovan är sagt, böra tillgodoföras anslagen för anläggande av distributionsledningar. — I den nu till riksdagen framlagda statsverkspropositionen har för övrigt föreslagits, att dessa anslag måtte sammanföras till ett enda för statens samtliga kraftverk gemensamt anslag. — Vad därefter angår dispositionen av eljest vid avyttrande av byggnader och inventarier inflytande medel, må först återgivas de delar av vattenfallsstyrelsens åberopade framställning den 26 februari 1913, som här äro av intresse. Styrelsen erinrar däri till en början om den av justitiekanslersämbetet åberopade riksdagsskrivelsen den 25 maj 1909 och Kungl. Maj:ts med anledning därav avlåtna brev till styrelsen den 18 juni samma år angående försäljning av tomter och områden från de under styrelsens förvaltning ställda fastigheter i Älvsborgs samt Göteborgs och Bohus län m. m. Styrelsen anför vidare, att beträffande dispositionen av de försäljningsmedel och mellangifter, som kunna komma att inflyta vid försäljningar och markbyten enligt de i nyssnämnda nådiga brev åt styrelsen givna bemyndiganden, ingenting annat finnes stadgat, än att Kungl. Maj:t i nådigt brev den 30 december 1911 föreskrivit, att köpeskillingarna för de från fastigheter, tillhörande

Trollhätte fastighetsförvaltning och »diverse vattenfall och fastigheter inom Älvsborgs samt Göteborgs och Bohus län», försålda tomter och områden skola förvaltas och bokföras såsom till vederbörande förvaltningsgrenar hörande särskilda fonder, vilka må utgöra rörelsekapital för nämnda förvaltningsgrenar och användas på visst närmare angivet sätt. Styrelsen finner det därför lämpligt, att kompletterande föreskrifter meddelas i berörda avseende. Försäljning av egendom enligt § 9 mom. 2, i vattenfallsstyrelsens instruktion torde i allmänhet ske i samband med nyanskaffning eller reparations- och underhållsarbeten, vare sig kostnaderna härför direkt påföras driftkostnaderna eller bestridas ur en förnyelsefond. Det ligger då enligt styrelsens mening närmast till hands att använda dessa försäljningsmedel till att direkt minska kostnaderna för ifrågavarande nyanskaffning eller underhållsarbete.

På grund av vad sålunda och i övrigt anförts har vattenfallsstyrelsen i sin skrivelse den 26 februari 1913 hemställt, att Kungl. Maj:t beträffande dispositionen av de penningmedel, som inflyta vid försäljning och bortbytande av statens vattenfallsverk tillhörande mark och annan egendom, måtte meddela i hithörande delar så lydande bestämmelser:

»1:o Vid försäljning och bortbytande av tomter och områden ävensom byggnader, inventarier och annan egendom från Trollhätte kanalverk, Trollhätte kraftverk, Trollhätte fastighetsförvaltning eller »diverse vattenfall och fastigheter inom Älvsborgs samt Göteborgs och Bohus län» skola de kronan tillkommande försäljningsmedel, köpeskillingar och mellanavgifter med de undantag, som innefattas i de här nedan meddelade föreskrifter, ingå till endera av de två sistnämnda avdelningarna av statens vattenfallsverk samt tillföras vederbörande avdelnings rörelsekapital med iakttagande av de i nådiga brevet den 30 december 1911 meddelade bestämmelser angående nämnda rörelsekapital. Beträffande fördelningen mellan de båda sistnämnda avdelningarna av de från Trollhätte kanalverk och kraftverk härrörande försäljningsmedel och mellanavgifter äger vattenfallsstyrelsen att bestämma.

2:o Då statens vattenfallsverk tillhörig egendom försäljes i samband med nyanskaffning eller underhållsarbete, skola inflytande försäljningsmedel användas till minskning av kostnaderna för ifrågavarande nyanskaffning eller underhållsarbete.

3:o Vid försäljning och bortbytande av sådan statens vattenfallsverk tillhörig egendom, som förvärvats för medel tillhörande anslag för distributionsanläggningar, anslag för inköp av inventarier eller andra anslag, beträffande vilkas användning slutlig redovisning ännu icke kunnat avgivas vid tidpunkten för ifrågavarande försäljning eller byte, ävensom i

det fall, att försäljning sker från en anläggning, för vars ytterligare utbyggnad eller ombyggnad anslag anvisats, skola de inflytande försäljningsmedlen och mellanavgifterna, med ovan under 2:o angivna undantag, återgå till vederbörande anslag, respektive användas för minskning av det för anläggningens ytterligare utbyggnad eller ombyggnad erforderliga anslagsbeloppet.

4:o) — — — — —

5:o) Då i andra fall, än de här ovan nämnda, statens vattenfallsverk tillhörig egendom försäljes, må de inflytande försäljningsmedlen hänföras till driftsinkomsterna vid vederbörande avdelning av vattenfallsverket, därest icke försäljningen under ett år från någon viss fastighet uppgår till större belopp än 200 kronor, i vilket fall medlen skola avsättas till en för ifrågavarande avdelning av vattenfallsverket gemensam fond. Beträffande användningen av denna fond har vattenfallsstyrelsen att göra underdånig framställning, senast då densamma vuxit till ett belopp större än 1,000 kronor.»

Denna vattenfallsstyrelsens framställning angående dispositionen av inflytande försäljningsmedel är delvis föranledd av den nya, sedan år 1911 följda uppställningen av riksstaten, och torde Kungl. Maj:t kunna träffa avgörande i frågan, utan att densamma underställes riksdagens prövning. Ännu har emellertid Kungl. Maj:t ej fattat beslut i ämnet, beroende därpå, att vederbörande ämbetsverks skriftväxling därom ännu ej är avslutad. I huvudsak synas mig icke några väsentligare anmärkningar med fog kunna framställas mot vad vattenfallsstyrelsen härutinnan föreslagit. Jag har också för avsikt att framdeles föreslå Kungl. Maj:t att i anslutning till vad vederbörande myndigheter i ämnet hemställt meddela nödiga bestämmelser rörande dispositionen av ifrågavarande försäljningsmedel.

Med anledning av vad sålunda anförts får jag alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vattenfallsstyrelsen må enligt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t utfärdas, där så provas lämpligt försälja ej mindre till statens kraftverk hörande elektriska ledningsnät, som användas för detaljdistribution av elektrisk energi, än även statens vattenfallsverk tillhöriga, för kronan obehövlige byggnader, maskiner och övriga inventarier jämväl i de fall, att ledningsnäten, byggnaderna och inventarierna äro att hänföra till fast egendom.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle till riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.
